

Finansinspektionen

finansinspektionen@fi.se

2026-04-18

Remissvar avseende ändrade föreskrifter om fonder med anledning av ändrade EU-direktiv (FI dnr 25-9484)

Fondbolagens förening har inbjudits att lämna synpunkter på Finansinspektionens förslag till ändrade föreskrifter om fonder.

Föreningens synpunkter refererar till de förslagna ändringarna i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder. Motsvarande synpunkter gör sig i tillämpliga delar gällande beträffande ändringarna i Finansinspektionens föreskrifter (2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Av remisspromemorian framgår att ändringarna i viss utsträckning syftar till att förtydliga och förenkla föreskrifterna i linje med myndighetens uppdrag att arbeta för regelförenkling och för att minska företagets regelbörda och administrativa kostnader. Föreningen välkomnar detta. Föreningen har tidigare inkommit med framställningar om vissa angelägna regelförändringar i syfte att stärka den svenska fondmarknadens konkurrenskraft, bl.a. avseende möjligheten till värdepapperslån. Några förslag i dessa frågor lämnas emellertid inte. Föreningen utgår från att Finansinspektionen (FI) arbetar vidare mot ett mer effektivt och konkurrenskraftigt regelverk.

2 kap. 3 §

I bestämmelsen anges vad ett fondbolag ska bifoga till en ansökan om tillstånd att driva fondverksamhet eller att utföra diskretionär portföljförvaltning. Flera av de uppräknade handlingarna får emellertid anses relevanta endast såvitt avser en ansökan om tillstånd att driva fondverksamhet. Ett förtydligande i den delen vore önskvärt.

I punkterna 7 och 8 anges att ett faktablad och en informationsbroschyr ska fogas till ansökan. Föreningen ifrågasätter om dessa krav är relevanta, inte minst i ljuset av att dessa handlingar inte behöver fogas till en ansökan om godkännande av fondbestämmelser utan lämnas in till FI när de färdigställts.

2 kap. 4 a §

I bestämmelsen regleras vad en ansökan ska innehålla om fondbolaget ”har delegerat eller avser att delegera” funktioner som ingår i fondverksamheten. Eftersom detta avser en ansökan om att få driva fondverksamhet är uttrycket ”har delegerat” inte relevant.

Av första stycket 3 och 4 framgår krav som avser delegering av portföljförvaltning eller riskhantering. Eftersom bestämmelsen enligt ingressen omfattar delegering som avser alla funktioner som ingår i fondverksamheten bör dessa punkter omformuleras så att det framgår att de endast gäller om delegeringen avser portföljförvaltning eller riskhantering.

Av sista stycket framgår att uppdragsavtal ska bifogas ansökan. Detta krav bör, i likhet med vad som gäller idag, inte omfatta avtal som rör marknadsföring (distribution). Något sådant krav finns heller inte i EU-rätten. Förvisso kommer de allra flesta distributionsavtal, med stöd av nya lagregler, inte att anses utgöra delegering och de kommer således inte att omfattas av kravet. Det kan dock inte uteslutas att det kan förekomma avtal som alltjämt ska ses som delegerad verksamhet.

2 kap. 5 §

Av första stycket 3 framgår att det i verksamhetsplanen ska anges om fondbolaget tar emot uppdrag att utföra vissa funktioner *eller tjänster* för fondbolag, AIF-förvaltare, förvaltningsbolag eller fondföretag. I remisspromemorian hänvisas till delegeringsreglerna i lagen (2004:46) om värdepappersfonder, LVF, som numer ska omfatta även delegering av investeringstjänster. Den här aktuella bestämmelsen avser emellertid inte delegering (uppdragsavtal), utan att fondbolaget tar emot uppdrag inom ramen för sitt tillstånd att driva fondverksamhet. Därav begränsningen till uppdrag från andra fondförvaltare. Det saknas därför skäl att införa det föreslagna tillägget ”eller tjänster”.

2 kap. 8 §

Av punkten 2 framgår att det i verksamhetsplanen ska anges genom vilka personer som bolaget uppfyller kraven i 2 kap. 1 § första stycket 5 LVF (dvs. att bolagets verksamhetsinriktning ska beslutas av minst två fysiska personer). Föreningen utgår från att det i verksamhetsplanen ska anges vilka *två* personer som bolaget pekar ut och som uppfyller kraven i a. lagrum (dvs. inte fler personer än så). För att underlätta förståelsen av föreskrifterna bör detta anges i remisspromemorian eller i annan vägledning.

Såsom föreningen förstått det, med stöd av FI:s avgiftsrapport, ska bolag som redan har anmält två ledningspersoner (heltid) för ledningsprövning anses uppfylla kravet i 2 kap. 1 § första stycket 5 LVF och en underrättelse ska ske först när någon av dessa personer byts ut. Detta förhållningssätt bör bekräftas i remisspromemorian eller i annan vägledning.

2 a kap. 1 §

Av första stycket 3 framgår att fondbolagets ansökan om godkännande av nya fondbestämmelser ska innehålla en redogörelse för bolagets hantering av andelsklasser. Det framstår som att bolaget ska ge in denna redogörelse vid varje ansökan. Idag gäller

emellertid att redogörelsen endast behöver lämnas första gången som fondbolaget inför andelsklasser (se FI:s webbplats). Förslaget innebär således en ändring som adderar en administrativ börda. Detta går i motsatt riktning i förhållande till den ambition om regelförenkling som kommer till uttryck i remisspromemorian. Föreningen förordar därför följande lydelse:

3. en redogörelse för bolagets hantering av andelsklasser, om fonden ska bestå av sådana, *och fondbolaget inte tidigare har lämnat sådan redogörelse.*

Av första stycket 4 framgår att riktlinjer och förfaranden för likviditetshanteringsverktyg ska lämnas in i samband med ansökan. Dessa riktlinjer kommer, på samma sätt som gäller för redogörelsen om hantering av andelsklasser, inte nödvändigtvis att skilja sig åt mellan olika fonder. Av samma skäl som redovisas ovan bör de inte behöva ges in om fondbolaget tidigare har lämnat in samma dokument. Av 5 kap. 2 § tredje stycket LVF framgår att fondbolaget ska underrätta FI om dessa riktlinjer och förfaranden. Det framgår dock inte att sådan underrättelse måste ske i samband med varje ärende om nya eller ändrade fondbestämmelser. Föreningen förordar att detta dokument endast ska behöva lämnas in om det innehåller ändringar i förhållande till tidigare dokument som FI underrättats om.

2 a kap. 2 §

Föreningen förordar motsvarande tillägg i första stycket 5 avseende redogörelse för bolagets hantering av andelsklasser som i 2 a kap. 1 §.

I första stycket 6 anges att riktlinjer och förfaranden för likviditetshanteringsverktyg ska lämnas in om ändringarna i fondbestämmelserna innebär att valda verktyg ändras. Föreningen förordar motsvarande tillägg som i 2 a kap. 1 §, dvs. att dokumentet endast behöver lämnas in om det innehåller ändringar i förhållande till tidigare ingivet dokument. För tydlighets skull förordar föreningen att detsamma ska gälla vid en ansökan som avser att nya verktyg läggs till.

3 kap. 6 – 9 §§

Genom dessa bestämmelser införs EU-rättens krav på att fondbolaget ska anmäla väsentliga ändringar av villkoren för beviljandet av den ursprungliga auktorisationen (artikel 7.7 i UCITS-direktivet). Föreningen kan konstatera att det enligt intern svensk rätt redan lämnas underrättelser om sådana väsentliga ändringar av verksamheten som utgör förutsättningar för beviljande av tillstånd att driva fondverksamhet. Exempel på detta är underrättelser om nya ledningspersoner respektive ägare, väsentliga ändringar av verksamhetsplanen, delegering av verksamhet och nya respektive ändrade fondbestämmelser. Till det kommer nya krav på underrättelse om riktlinjer och förfaranden för likviditetshanteringsverktyg. Den nya EU-regleringen synes därför för svenskt vidkommande inte fylla någon funktion. Likväl måste den införas i svensk rätt.

Föreningen vill framhålla vikten av att det är tydligt vad som förväntas anmälas enligt de nya reglerna och att det inte ska finnas någon tvekan om att en och samma ändring inte ska behöva anmälas dubbelt, dvs. både som en underrättelse eller anmälan enligt andra regler *och* som en väsentlig ändring. Ett exempel på detta är riktlinjer och förfaranden för likviditetshanteringsverktyg. Förslaget innebär, enligt föreningens mening, att underrättelse ska ske när det görs *väsentliga* ändringar i dessa enligt 3 kap.

7 § i föreskrifterna. Kravet på underrättelse i 5 kap. 2 § LVF kan inte tolkas som att underrättelse *även* måste ske vid varje icke-väsentlig ändring.

Det förtjänar också att framhållas att många fondbolag lämnat in en ansökan om tillstånd för länge sedan, varvid det blir otydligt vilka ändringar av uppgifter som har lämnats i tillståndsansökan som bolaget förväntas göra.

Sammantaget anser föreningen att det i syfte att inte onödigtvis addera till den administrativa bördan för företagen bör klargöras hur FI ser på dessa frågor, om inte i remisspromemorian så i annan vägledning.

5 kap. 3 §

Hänvisningen till 3 kap. 2-3 §§ FFFS 2014:12 utmönstras. Det bör tydliggöras om detta innebär någon ändring i sak eller om det rör sig om en redaktionell ändring.

8 kap. 1 §

Av bestämmelsen framgår att riktlinjer och förfaranden för likviditetshanteringsverktyg inte utgör en del av fondbolagets system för riskhantering. Föreningen tillstyrker detta. I remisspromemorian anges dock att kraven i 8 kap. på system för riskhantering enligt FI:s bedömning kommer att gälla även i fråga om ett fondbolags tillämpning av likviditetshanteringsverktygen (s. 23). Föreningen har i och för sig förståelse för synsättet att likviditetshanteringsverktygen kan anses utgöra en naturlig del av bolagets system för hantering av likviditetsrisker och att t.ex. en uppföljning av tillämpningen av verktygen är nödvändig. Föreningen anser dock att, såsom reglerna är utformade, tillämpningen av verktygen endast behöver framgå av det som benämns riktlinjer och förfaranden för likviditetshanteringsverktyg. För det fall FI har någon annan syn på detta bör det tydliggöras hur kraven i 8 kap. kan anses tillämpbara trots att riktlinjer och förfaranden för verktygen inte utgör en del av systemet för riskhantering.

Det föreslås inte några specifika organisatoriska formkrav avseende riktlinjer och förfaranden för likviditetshanteringsverktyg. Tidigare föreskrifter om justerat fondandelsvärde upphävs. I remisspromemorian dras dock vissa paralleller till det som gäller för de regler som kommer att upphävas (s. 22). Det är inte helt tydligt i vilka avseenden det som gällt för justerat fondandelsvärde inte ska anses som obsolet. Det kan vidare behöva klargöras huruvida FI anser att de riktlinjer och förfaranden som ska tas fram ska vara beslutade av styrelsen.

23 kap. 1 a §

Föreningen har vid flera tillfällen påtalat vikten av att det blir tydligare vilka krav FI har på fondbestämmelsernas innehåll och uppställning. Det ger förutsättning för effektivisering av hanteringen av fondbestämmelseärenden hos såväl bolagen som FI. Det som nu föreslås kan vara ett steg i rätt riktning, men föreningen anser att mer behöver göras t.ex. vad gäller information om myndighetens praxis i den utsträckning den inte kan utläsas av lag och föreskrifter.

Av bestämmelsen framgår att fondbestämmelserna ska ställas upp *i den ordning* som framgår av bilaga 10. Av remisspromemorian framgår att detta är avsett att utgöra en förenkling som medför att det blir möjligt att ändra eller upphäva bestämmelser i 23 kap. föreskrifterna utan att uppställningen av fondbestämmelserna påverkas.

Föreningen tolkar detta som att bilagan endast anger i vilken ordning bestämmelserna ska anges, och inte nödvändigtvis att bestämmelserna måste benämnas § 1, § 2 osv. Om så är fallet kan det vara tydligare att helt slopa paragraftecknen i bilagan. Om så inte är fallet bör det klargöras vad som avses.

23 kap. 11 a §

Av bestämmelsen framgår att det i fondbestämmelserna ska anges under vilka omständigheter de valda likviditetshanteringsverktygen får användas. Föreningen föreslår att det även bör anges *vilka* verktyg som valts.

Enligt bilaga 10 ska det som anges i 23 kap. 11 § framgå av fondbestämmelserna (§ 8 i bilagan). Emellertid framgår även av de specifika bestämmelserna som rör likviditetshanteringsverktygen att det ska framgå under vilka omständigheter verktyget i fråga får användas (23 kap. 12, 13 b, 13 c, 14 och 15 §§). Av §§ 9, 10, 15 i bilaga 10 framgår, genom hänvisning till dessa bestämmelser, att omständigheterna ska anges på flera ställen i fondbestämmelserna. Föreningen anser att omständigheterna endast ska anges på ett ställe i fondbestämmelserna.

23 kap. 12 §

I bestämmelsen används begreppet justeringsfaktor. Det begrepp som används i lagstiftningen är emellertid svingfaktor (5 kap. 2 a § första stycket 4 LVF). Föreningen förordar att samma begrepp, dvs. svingfaktor, används i föreskrifterna.

Motsvarande synpunkt gör sig gällande beträffande 29 kap. 19 a § tredje stycket 4 och 31 kap. 48 b § i förslaget.

23 kap. 13 b §

Av bestämmelsen framgår att det i fondbestämmelserna ska anges hur den del av inlösenorderna som inte har verkställts ska hanteras. Föreningen anser att det är viktig information för investerare, men att den bör flyttas till informationsbroschyren. Det är ofta systembegränsningar som styr hur en icke verkställd del kan behandlas och det vore olyckligt om systemutveckling som leder till en förbättrad hantering för andelsägarna skulle förutsätta en fondbestämmelseändring för att kunna användas.

25 kap. 16, 18-20 §§

I syfte att göra bestämmelserna tydligare bör det framgå att de är tillämpliga på derivattransaktioner som inte clearas hos en central motpart som är auktoriserad eller godkänd.

29 kap. 19 a §

Av bestämmelsens första stycke 4 framgår att informationsbroschyren ska innehålla uppgifter om likviditetshanteringsverktygens påverkan på fondens andelsägare under de fem senaste åren. Föreningen anser att historiska uppgifter i och för sig är intressanta för investerarna men att de passar bättre i fondernas årsberättelser. Detta skulle vara mindre administrativt betungande jämfört med förslaget. Till skillnad mot informationsbroschyren har årsberättelsen nämligen en naturlig uppdateringsfrekvens, vilket underlättar införandet av historiska uppgifter. Det bör i stället införas

en hänvisning i informationsbroschyren till att information om historisk användning av verktygen finns i årsberättelsen.

Formuleringen av första stycket 4 är därtill mycket vid; ”verktygens påverkan på andelsägarna”. Föreningen uppfattar dock att kravet i första stycket 4 uppfylls genom att de uppgifter som framgår av tredje stycket 1-4 anges. Detta bör emellertid tydliggöras.

Av bestämmelsens tredje stycke 3 framgår att den högsta inlösenparren som har använts ska anges. Det bör tydliggöras att det som avses är den högsta inlösenparren i procent av inlösenorderna. Motsvarande synpunkt gör sig gällande beträffande 31 kap. 48 b §.

31 kap. 48 b §

I bestämmelsen saknas en hänvisning till LVF.

Övergångsbestämmelser

Föreskrifterna träder i kraft den 1 juli 2026. Först därefter, och fram till årets slut, kan fondbolag ansöka om att införa likviditetshanteringsverktyg i fondbestämmelserna. Tillämpning av verktygen kommer i de flesta fall att, som tidigast och beroende av FI:s handläggningstid, kunna inledas i slutet av 2026. Kravet på information i årsberättelsen om verktygen bör mot den bakgrunden gälla först för årsberättelsen avseende 2027.

Bilaga 10

I samband med att fondbestämmelserna för samtliga svenska fonder ska ändras för att införa likviditetshanteringsverktyg kommer en ny § 8 att behöva läggas till. Övriga paragrafer i fondbestämmelserna kommer, såvitt framgår, att behöva följdjusteras. Frågan är hur detta ska hanteras. Införandet av verktygen är tidspressat för såväl bolagen som FI. Det är därför inte rimligt att bolagen i detta läge ska behöva göra en rad andra justeringar av fondbestämmelserna. En sådan ordning skulle snarare öka den administrativa bördan än minska den.

Det bör enligt föreningens mening inte heller vara förvaltningsrättsligt möjligt att kräva att befintliga fonder med redan godkända fondbestämmelser, vid ansökan om införande av likviditetshanteringsverktyg, ska göra andra ändringar av fondbestämmelserna utan koppling till verktygen för att få sin ansökan godkänd. Om en anpassning till bilaga 10 ändå görs bör det klargöras att detta inte påverkar bedömningen av att underrättelse om ändringen får ske genom kungörelse och på webbplats.

Av bilagan framgår att information om likviditetshanteringsverktygen ska lämnas under flera olika rubriker (§§ 8, 9, 10 och 11). Föreningen anser att det blir svårtillgängligt för investerarna och förordar att informationen i stället lämnas samlat under en och samma rubrik (§ 8 - likviditetshanteringsverktyg). I §§ 9, 10 och 11 §§ bör det i stället hänvisas till § 8 för information om hur respektive verktyg tillämpas.

Skrivningarna om stängning vid extraordinära förhållanden föreslås tas bort. Föreningen anser i likhet med FI att bestämmelser som framgår direkt av lag inte ska behöva tas in i fondbestämmelserna. Däremot kan det finnas skäl att ange om fonden under sådana extraordinära förhållanden som avses i 4 kap. 13 a § LVF kommer att ta

emot inlösenordrar (som ”köas”) eller om fonden inte kommer att ta emot ordrar under den tillfälliga stängningen. En sådan uppgift bör vara möjlig att ange under § 10.

I § 16 ska fondbolaget ange all annan nödvändig information. I dag anges sådant som ”Ansvarsbegränsning” och ”Tillåtna investerare” under särskilda rubriker, vilket bedöms vara mer transparent och tydligt. Föreningen önskar ett klargörande av om avsikten är att fondbestämmelserna måste vara uppställda på exakt det sätt som anges i bilagan, eller om bilagan endast anger i vilken ordning olika uppgifter ska anges och huruvida det då är möjligt att frångå den angivna §-indelningen. Det sistnämnda skulle möjliggöra att ha separata rubriker för olika typer av övrig information.

Särskilt om andelsklasser

I remisspromemorian görs bedömningen att det inte bör införas någon möjlighet att förena en andelklass med villkor för likviditetshanteringsverktyg (s. 43). Som skäl anförs att den delegerade förordningen och Esmas vägledning om verktygen inte reglerar den frågan. Detta är enligt föreningens mening inget skäl för att inte överväga en sådan ordning.

När det gäller ETF-andelsklasser är frågan angelägen. En uttrycklig rätt att införa ETF-andelsklasser har slagits fast i fondlagstiftningen i syfte att stärka den svenska fondmarknadens konkurrenskraft. En ETF-andelsklass kommer att behöva vara förenad med en rad särskilda villkor för att möjliggöra dess funktion. Föreningen utgår från att samtliga för en börshandlad andelsklass nödvändiga villkor redan med stöd av befintliga regler får tillämpas.

När det gäller frågan om likviditetshanteringsverktyg är det dock tveksamt om val och tillämpning kan anses vara sådana villkor som en ETF-andelsklass kan vara förenad med. En möjlighet att kunna anpassa val och tillämpning av verktygen för en ETF-andelsklass är dock en nödvändighet för att andelsklassen ska fungera effektivt och uppfylla sitt syfte. Föreningen anser därför att FI bör använda sig av sitt mandat i 4 kap. 10 § andra stycket 2 LVF, ett mandat som syftar till att marknadens behov av nya andelsklasser ska kunna tillfredsställas snabbare än genom lagändring. Det behov som föreningen påtalar är en förutsättning för att den nya lagstiftningen om ETF-andelsklasser ska kunna förverkligas.

FONDBOLAGENS FÖRENING

Helene Wall
chefsjurist